

Svedjerug i et beredskapsperspektiv

Merete Furuberg

Styreleder i KVANN – Norwegian Seed Savers

Daglig leder i Finnskogen Natur & kulturpark

Svedjerug er en svært gammel kornsort, med mye kulturhistorie.

Men hva vil det si for fremtiden?

Hvilke kvaliteter ser vi etter når vi tenker beredskap?

Svedjerug i et beredskapsperspektiv

I en usikker verden, hvor klimaendringer og forsyningslinjer utfordres, ser vi verdien av hardføre, gamle sorter.

Svedjerug oppfyller disse kravene

Når vi tenker beredskap og matsikkerhet, ser vi etter robuste sorter som kan dyrkes under varierende forhold uten avhengighet av moderne kunstgjødsel eller sprøytemidler

Svedjerug i et beredskapsperspektiv

- Ekstrem hardførhet
- Høyde og styrke
- Enorm produksjonsevne
- Næringsinnhold
- Lokal produksjon til og med i skogen

- Ekstrem hardførhet
- Svedjerug har en meget god overvintringsevne og kan dyrkes i mager jord og i høyden

Høyde og styrke

Stråene kan bli over 2,5 meter høye. Denne kraftige veksten gjør at rugen konkurrerer ut ugress, noe som reduserer behovet for plantevernmidler

Enorm produksjonsevne

Per Martin Tvangsberg, som fant de 10 kornene hvorav 7 spirte, fortalte at han av ett eneste såkorn har fått avling på 162 aks med i gjennomsnitt 75 korn på hvert aks. **Det betyr at 1 enkelt såkorn har gitt opphav til 12 150 nye korn**

Næringsinnhold

Svedjerug har et høyt proteininnhold med aromatiske smak.

I en beredskapssituasjon er næringstetthet i maten avgjørende

Lokal produksjon til og med i skogen

Fordi svedjerug er tilpasset vårt klima og jordsmonn, gir den muligheten for desentralisert produksjon.

Svedjerugen kan dyrkes i skog og øker kornproduksjonsarealet noe som styrker selvforsyningsgraden

2 – årig. Busker seg første året

Resultater Bioforsk Øst Apelsvoll

Tabell 1. Protein % målt med NIT, 1000-kornvekt og falltall i prøver av rug fra Søndre Sæterbakken. Gjennomsnitt av 5 målinger

	Protein %	1000-kornvekt	Falltall
Løvsogkogsvedje	12,1	30,1	83
Granskogsvedje	12,1	29,8	93
Midtsommerrug	8,1	29,9	108
Åkersvedjerug	9,6	30,1	141
Hybridrug	8,2	30,1	166

Nederst i tabellene er vist en LSD 5%, det er verdien det minst på være mellom to av verdiene for at en med 95% sannsynlighet kan si at det er forskjell på disse to.

Tabell 4. Innhold av protein, fett, aske i tørrstoffet i melet, samt beregnet innhold av energi.

	Protein %, N*6,25	Fett %	Aske %	Beregnet karbohydrat %	Energi kcal/100g	Energi kJ/100g
<u>Svedje</u>						
Løvsogkogsvedje	13,7	1,8	1,9	64,2	367	1538
Granskogsvedje	13,8	1,7	1,9	64,1	367	1535
Midtsommerrug	9,5	1,9	1,9	67,7	367	1535
<u>Høstsådd</u>						
Åkersvedjerug	11,0	2,0	1,8	66,6	369	1541
Hybridrug	8,9	1,6	1,6	68,5	367	1535
<u>Apelsvoll</u>						
Svedjerug	10,6	1,8	1,8	66,8	367	1355
Hybridrug	8,0	1,6	1,7	70,2	367	1537
LSD 5%	1,8	0,2	0,1	3,0	i.s.	i.s.

Tabell 5. Innhold av mineraler og β -glukan i tørrstoffet i melet.

	Kostfiber AOAC %	Kalsium %	Kalium %	Jern mg/kg	Kobber mg/kg	Sink mg/kg	Løselig β -glukan %	Totalt β -glukan %
<u>Svedje</u>								
Løvsogkogsvedje	18,3	0,073	0,60	92	4,7	49	0,3	0,6
Granskogsvedje	18,4	0,076	0,63	107	6,4	53	0,3	0,8
Midtsommerrug	19,0	0,083	0,63	71	4,9	37	0,2	0,7
<u>Høstsådd</u>								
Åkersvedjerug	18,6	0,085	0,55	59	6,8	44	0,3	0,5
Hybridrug	19,0	0,080	0,51	96	5,9	40	0,3	0,8
<u>Apelsvoll</u>								
Åkersvedjerug	19,0	0,084	0,56	68	4,7	47	0,5	0,9
Hybridrug	18,5	0,085	0,55	48	4,6	46	0,6	1,2
LSD 5%	i.s.	0,009	0,07	i.s.	i.s.	7	0,1	0,12

Svedjerugkjets og svedjerugflatbrød på vår stand

